

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

redaktor naczelny:

radca prawny Andrzej Fortuna

redakcja:

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Nr wpisu do rejestru dzienników i czasopism: L.P. 1797

wydawca:

Andrzej Fortuna prowadzący

działalność gospodarczą pod nazwą

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Biuletyn z 28.11.2018 r.

I. ZMIANY W REGULACJACH

ZMIANY W PRZEPISACH O ZWIĄZKACH ZAWODOWYCH

Z dniem 1 stycznia 2019 r. wejdzie w życie ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1608).

Przełomową zmianą będzie dopuszczenie możliwości tworzenia i przystępowania do związków zawodowych osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, o ile taka osoba sama nie zatrudnia do wykonywania pracy innych osób. Zgodnie z dotychczasowymi przepisami, związki zawodowe zrzeszały prawie wyłącznie pracowników.

Ponadto do związków zawodowych będą mogli przystępować wolontariusze, stażyści oraz inne osoby, które wykonują pracę nieodpłatnie – o ile statut danego związku będzie przewidywał taką możliwość.

Do wszystkich członków związków zawodowych, więc również do osób zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia czy samozatrudnionych będzie odnosił się zakaz nierównego traktowania w zatrudnieniu z uwagi na fakt przynależności związkowej. W tym zakresie nastąpi zrównanie z sytuacją pracowników, m. in. będzie im przysługiwało prawo dochodzenia roszczeń przed sądem pracy w przypadku naruszenia tego zakazu.

Nadto, do osób wykonujących pracę niebędących pracownikami będą stosowane przepisy o układach zbiorowych pracy, takie osoby będą mogły pełnić funkcje związkowe i będzie im przysługiwało prawo zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy na czas wykonywania czynności związanych z taką funkcją – z zachowaniem prawa do wynagrodzenia. Takie osoby będą mogły również korzystać ze szczególnej ochrony zatrudnienia przysługującej wybranym przez zarząd członkom związku, polegającej na wymogu uzyskania przez pracodawcę zgody zarządu na wypowiedzenie, rozwiązanie i zmianę warunków pracy i płacy. W przypadku naruszenia tego obowiązku, takim osobom nie będzie jednak przysługiwało prawo do żądania przywrócenia do pracy, tak jak pracownikom, ale będą mogły dochodzić od pracodawcy zapłaty rekompensaty.

Nowelizacja zwiększa uprawnienia reprezentatywnych zakładowych organizacji związkowych. Jeżeli u pracodawcy będzie działała jedna taka organizacja zrzeszająca co najmniej 5 % pracowników zatrudnionych u pracodawcy, będzie ona mogła samodzielnie wstrzymać podjęcie przez pracodawcę decyzji w sprawie ustalenia regulaminów czy planu urlopów. Dotychczas, aby pracodawca był zmuszony do prowadzenia negocjacji ze związkami, wszystkie działające organizacje musiały przedstawić pracodawcy swoje uzgodnione stanowisko. Brak współdziałania choćby jednej, nawet nielicznej organizacji mógł zatem zablokować udział wszystkich organizacji w tworzeniu zakładowych źródeł prawa pracy.

Wskutek nowelizacji może zmniejszyć się ilość organizacji reprezentatywnych, bowiem podniesione zostały progi – dla związków działających u danego pracodawcy z 10% do 15% osób wykonujących pracę zarobkową zatrudnionych u danego pracodawcy, a dla organizacji zrzeszonych ponadzakładowo - z 7 do 8%.

OD 1 GRUDNIA 2018 R. TYLKO E-ZWOLNIENIA

Z dniem 1 grudnia 2018 r. wystawianie zaświadczeń lekarskich o czasowej niezdolności do pracy w formie elektronicznej przestanie być uprawnieniem, a stanie się obowiązkiem każdego lekarza. Pacjenci nie dostaną już zaświadczenia w formie papierowej, jak dotychczas.

Wyjątkiem będzie sytuacja, w której wydanie elektronicznego zaświadczenia będzie czasowo

niemożliwe z przyczyn technicznych, np. uszkodzenie komputera, brak dostępu do Internetu. Wówczas lekarz będzie mógł wystawić zaświadczenie na wcześniej wydrukowanym formularzu, ale będzie zobowiązany w ciągu 3 dni do wystawienia zwolnienia elektronicznego i przekazania go do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

WYŻSZE KARY ZA WYPROWADZANIE PSÓW BEZ SMYCZY I KAGAŃCA

Od 15 listopada 2018 r. obowiązują zmiany przepisów dotyczących sankcji za brak zachowania należytej ostrożności przy obchodzeniu się ze zwierzętami, wprowadzone ustawą z dnia 4 października 2018 r. o zmianie ustawy Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 2077).

Dotychczas ten, kto nie zachowywał zwykłych lub nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia, podlegał karze grzywny do 250 złotych albo karze nagany. Aktualnie za takie zachowanie grozi kara nagany, grzywny do 1.000 zł lub nawet ograniczenia wolności. Jeżeli zwierzę swoim zachowaniem stwarza niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia człowieka kara grzywny może wynieść nawet 5.000 zł.

Ponadto kara ograniczenia wolności może zostać orzeczona również w przypadku wykroczenia polegającego na drażnieniu lub płoszeniu zwierzęcia, jeżeli w skutek tego stało się niebezpieczne.

TRÓJKOŁOWE MOTOCYKLE TAKŻE DLA POSIADACZY PRAWA JAZDY KATEGORII B

W dniu 22 grudnia 2018 r. wejdzie w życie ustawa z dnia 4 października 2018 r. o zmianie ustawy o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2172).

Zgodnie z nowelizacją, posiadanie prawa jazdy kategorii B będzie uprawniało również do poruszania się motocyklami trójkołowymi, pod warunkiem, że taka osoba posiada prawo jazdy kategorii B co najmniej od 3 lat.

II. ORZECZNICTWO

STRATA W DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ SZPITALA NIE MOŻE WPŁYWAĆ NA ZMNIEJSZENIE PODATKU

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 28 listopada 2018 r., sygn. II FSK 3874/17

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej wystąpił z wnioskiem o wydanie interpretacji podatkowej w przedmiocie odpowiedzi na pytanie, czy w przypadku wykazania straty w całokształcie działalności szpitala, może on dokonać pomniejszenia dochodu osiągniętego w kolejnych latach o tę stratę.

Zdaniem szpitala taka możliwość istnieje, ponieważ przepis art. 7 ust. 5 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych wskazuje na generalną możliwość obniżenia dochodu uzyskanego ze źródła przychodów o stratę pochodzącą z tego źródła. Ponieważ szpital posiada tylko jedno źródło przychodów, to nie ma możliwości oddzielenia źródła, z którego ponoszone są wydatki opodatkowane od tego, z którego ponoszone są wydatki zwolnione z opodatkowania. W takim przypadku, zdaniem szpitala, cała strata pochodząca z tego źródła przychodów może być rozliczona na podstawie art. 7 ust. 5 u.p.d.o.p.

Organ podatkowy uznał stanowisko szpitala za nieprawidłowe, a sądy obu instancji potwierdziły słuszność decyzji organu.

Naczelnny Sąd Administracyjny orzekł, że nie wystarczy stwierdzenie, że istnieje tylko jedno źródło przychodu, aby jednocześnie móc rozliczyć każdą stratę pochodzącą z tego źródła. Przepis art. 7 ust. 5 u.p.d.o.p. nie posługuje się bowiem pojęciem straty w znaczeniu ekonomicznym, ale stratą w rozumieniu prawa podatkowego, tj. związaną z opodatkowanym dochodem.

Podatnik, który uzyska ujemny wynik finansowy na działalności statutowej, której dochody są wolne od podatku, nie może przy ustalaniu straty uwzględnić przychodów oraz kosztów uzyskania tych przychodów, ze źródeł przychodów, z których dochody są wolne od podatku. Takie przychody i koszty są bowiem neutralne podatkowo. Zaakceptowanie stanowiska szpitala, zdaniem Sądu, prowadziłoby do sytuacji rozciągnięcia zwolnienia podatkowego związanego

z działalnością statutową – na działalność opodatkowaną – a to nie znajduje podstaw w przepisach ustawy.

SŁUŻEBNOŚĆ PRZESYŁU NA PRAWIE UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO JEST MOŻLIWA TYLKO W NIEKTÓRYCH PRZYPADKACH

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2018 r., sygn. III CZP 24/18

Właściciel sieci energetycznej prowadził negocjacje z użytkownikiem wieczystym nieruchomości, na której posadowione zostały urządzenia przesyłowe, w celu ustanowienia służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego. Z uwagi na to, że strony nie uzyskały porozumienia co do wysokości wynagrodzenia, przedsiębiorca wystąpił do sądu z wnioskiem o przymusowe ustanowienie służebności przesyłu.

Sąd rozpoznający sprawę oddalił jednak wniosek przedsiębiorcy, uznając go za niedopuszczalny. W odpowiedzi na pytanie prawne skierowane przez sąd drugiej instancji, Sąd Najwyższy wprawdzie odmówił podjęcia uchwały, jednak w uzasadnieniu postanowienia potwierdził brak możliwości ustanowienia służebności w okolicznościach tej sprawy.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Dla sprawy kluczowe znaczenie miała okoliczność wybudowania urządzeń przed 1989 r., gdy właścicielem nieruchomości był Skarb Państwa. Sąd Najwyższy wskazał, że istnieje możliwość żądania ustanowienia służebności na prawie użytkowania wieczystego, ale nie w sytuacji, gdy urządzenia przesyłowe zostały posadowione na nieruchomości w czasie obowiązywania zasady jednolitej własności państwowej. W momencie uwłaszczenia przedsiębiorstw państwowych stawały się one bowiem właścicielami urządzeń przesyłowych, a jednocześnie obecność tych urządzeń stawała się ograniczeniem i obciążeniem odnoszącym się do prawa własności.

Podmiot nabywający prawo użytkowania wieczystego nie mógł zatem nabyć prawa wolnego od obciążeń, które dotyczyły właściciela – a to w ocenie Sądu implikuje jego obowiązek trwałego znoszenia faktu posadowienia urządzeń i wymóg umożliwienia przedsiębiorcy podejmowania czynności niezbędnych do zapewnienia prawidłowej ich eksploatacji.

Z kolei, skoro użytkownik wieczysty jest obowiązany do tolerowania faktu istnienia urządzeń oraz wyrażania zgody na ich eksploatację - to ani przedsiębiorca, ani użytkownik wieczysty nie mogą żądać ustanowienia przez sąd służebności przesyłu.

NIE ZAWSZE PRACOWNIKOWI MUSI PRZYSŁUGIWAĆ EKWIWALENT ZA NIEWYKORZYSTANY URLOP WYPOCZYNKOWY

Wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 6 listopada 2018 r., sygn. akt C-619/16 i C-684/16

Trybunał Sprawiedliwości zajął się rozpoznaniem dwóch pytań niemieckich sądów o to, czy prawo Unii stoi na przeszkodzie przepisom prawa krajowego, które przewidują utratę niewykorzystanego urlopu i utratę ekwiwalentu pieniężnego za ten urlop w razie niezłożenia przez pracownika wniosku urlopowego przed ustaniem stosunku pracy.

Trybunał orzekł, że sam fakt niezłożenia przez pracownika wniosku o udzielenie urlopu wypoczynkowego nie może pozbawiać go prawa do tego urlopu, ani prawa do ekwiwalentu, w przypadku ustania stosunku pracy. Trybunał podkreślił bowiem, że pracownika należy traktować jako słabszą stronę stosunku pracy i należy brać pod uwagę, że niezłożenie wniosku o udzielenie urlopu może wynikać z obawy przed zastosowaniem przez pracodawcę różnego rodzaju sankcji.

Jednakże, jeżeli pracodawca umożliwi pracownikowi wykorzystanie urlopu, a pracownik celowo, ze świadomością konsekwencji, nie wystąpił o udzielenie tego urlopu - to w takich przypadkach regulacje krajowe mogą pozbawiać go roszczeń związanych z zaległym urlopem. Odmienna interpretacja mogłaby zachęcać pracowników do kumulacji zaległych urlopów celem uzyskania ekwiwalentu pieniężnego, a nie w takim celu pracownikom przyznane zostało prawo do corocznego urlopu.

Trybunał wskazał jednak, że w takich przypadkach na pracodawcy będzie ciążył obowiązek udowodnienia, że pracownik mógł wykorzystać urlop, ale sam z tej możliwości zrezygnował.

Podkreślenia wymaga, że Trybunał ocenił możliwość wprowadzenia w systemach prawa krajowego ww. skutków niewykorzystania urlopu. Wyrok nie oznacza jednak, że każde państwo

ma obowiązek uregulować w przepisach takie skutki. Przepisy polskiego prawa nie zawierają regulacji odnoszących się wprost do możliwości utraty prawa do ekwiwalentu, aczkolwiek zgodnie z orzecznictwem polskich sądów - dopuszczalna jest możliwość oceny roszczenia pracownika o zapłatę ekwiwalentu pod kątem zgodności z zasadami współżycia społecznego (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2008 r., sygn. akt II PK 313/07).

USZKODZENIE SĄSIEDNIEGO POJAZDU W TRAKCIE WYSIADANIA PRZEZ PASAŻERA JEST OBJĘTE UBEZPIECZENIEM OC

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. C-648/17

Sprawa dotyczyła zakresu odpowiedzialności ubezpieczyciela związanej ze szkodami dokonanymi przez pasażera pojazdu.

Trybunał orzekł, że szkody związane z ruchem pojazdu, które są objęte obowiązkowym ubezpieczeniem, nie obejmują tylko szkód poniesionych w związku z poruszaniem się pojazdu po drogach publicznych, ale za ruch pojazdu uznać należy każde użytkowanie pojazdu zgodne z jego przeznaczeniem i funkcją.

Funkcją pojazdu jest m. in. umożliwienie wsiadania i wysiadania przez jego pasażerów. W związku z tym, jeżeli pasażer podczas wysiadania z pojazdu uszkodzi drzwiami pojazd sąsiedni, to właściciel tego sąsiedniego pojazdu ma prawo dochodzić odszkodowania z tytułu ubezpieczenia OC komunikacyjnego, nawet jeżeli bezpośrednio winnym szkody był pasażer, a nie kierujący pojazdem. Zdaniem Trybunału zachowanie pasażera ma wówczas związek z ruchem pojazdu.

DOPUSZCZALNE JEST ZBYCIE POMIESZCZENIA PRZYNALEŻNEGO DO LOKALU

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. akt III CZP 52/18

Odpowiadając na zapytanie prawne, Sąd Najwyższy orzekł, że właściciel lokalu stanowiącego

odrębną nieruchomość ma możliwość zbycia pomieszczenia przynależnego do tego lokalu (np. komórki lokatorskiej) wraz z odpowiednim udziałem w nieruchomości wspólnej na rzecz właściciela innego lokalu położonego w granicach tej samej wspólnoty mieszkaniowej. Takie pomieszczenie nie jest częścią składową nieruchomości, a zatem może być przedmiotem obrotu.

Ponadto Sąd Najwyższy orzekł, że odłączenie pomieszczenia od jednego lokalu, celem przyłączenia go do innego lokalu, wymaga uzyskania zgody właścicieli lokali, wyrażonej w formie uchwały. Odłączenie pomieszczenia stanowi bowiem formę podziału lokalu, o którym mowa w art. 22 ust. 4 ustawy o własności lokali.

BRAK ZGODY WŁAŚCICIELA NA PODNAJEM NIE POZBAWIA STATUSU LOKATORA

[Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. III CZP 49/18](#)

Sprawa dotyczyła eksmisji rodziny, która zajmowała lokal, choć nigdy nie uzyskała na to zgody właściciela. Lokal został użyczony rodzinie przez najemcę, który nie zadbał o uzyskanie na taką czynność zgody właściciela nieruchomości. W związku z tym właściciel stał na stanowisku, że osoby zajmujące lokal nie dysponowały tytułem prawnym do lokalu, to nie można ich uznać za lokatorów i nie będzie im przysługiwało prawo do otrzymania lokalu socjalnego. Jest to istotne, ponieważ gdyby sąd w wyroku ustalił, że tym osobom przysługuje prawo do lokalu socjalnego, to do czasu przyznania tego lokalu nie można byłoby wykonać eksmisji.

W związku z pytaniem prawnym zadany przez sąd rozpoznający sprawę, Sąd Najwyższy podjął uchwałę, zgodnie z którą osoba korzystająca z lokalu mieszkalnego na podstawie umowy użyczenia, zawartej z najemcą lokalu bez zgody wynajmującego wymaganej w art. 688² k.c., jest lokatorem w rozumieniu art. 2 ust 1 pkt 1 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Sąd Najwyższy podkreślił, że z uwagi na cel regulacji – ochronę przed bezdomnością – pojęcie lokatora należy interpretować bardzo szeroko. Lokatorem może być nie tylko osoba, która posiada bezpośredni tytuł prawny do lokalu pochodzący od właściciela, ale również osoba dysponująca pośrednim tytułem pochodzącym od najemcy. Brak uzyskania zgody właściciela na podnajem mieszkania rodzi skutki w relacji wynajmujący – najemca, ale nie pozbawia osoby zajmującej lokal statusu lokatora.

III. WARTO PAMIĘTAĆ

WSKAZANIE NUMERU PESEL W DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ NIEZGODNE Z RODO

Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych opublikował na stronie internetowej Urzędu artykuł wskazujący na brak podstaw do zamieszczania w treści decyzji administracyjnej numerów PESEL stron postępowania.

Prezes przypomniał, że zgodnie z art. 107 § 1 pkt 3 k.p.a., elementem obligatoryjnym każdej decyzji jest oznaczenie stron postępowania. Do wykonania tego obowiązku wystarczające jest określenie imienia, nazwiska i adresu zamieszkania strony. Ponieważ wymóg wskazania numeru PESEL nie wynika z przepisów, to jego umieszczenie w decyzji nie jest niezbędne, a zatem byłoby niezgodne z zasadą minimalizacji danych wyrażoną w art. 5 ust. 1 lit. c 1 RODO.

Podstawa do przetwarzania danych w zakresie numeru PESEL powstaje dopiero w momencie sporządzania tytułu wykonawczego, bowiem zgodnie z art. 27 § 1 pkt 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji – każdy tytuł wykonawczy musi zawierać numer PESEL zobowiązanego, jeżeli zobowiązany go posiada.

WSPÓLNE UDZIELANIE ZAMÓWIEŃ

Na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych zamieszczone opracowanie w przedmiocie zasad wspólnego udzielania zamówień. Opracowanie zawiera również przykładowy wzór porozumienia w zakresie wspólnego przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia publicznego.

Z opracowaniem można zapoznać się na stronie internetowej:

<https://www.uzp.gov.pl/aktualnosci/wspolne-udzielanie-zamowien/>